

Nr 140.

Av herr **Staxäng m. fl.**, om viss ändring av bestämmelserna om understöd åt elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter.

Under titeln *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Understöd åt elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter m. m.* har på riksstaten under åtskilliga år anvisats anslag. Från anslaget utgå enligt bestämmelserna i kungl. kung. den 3 juni 1938 (nr 356) och den 26 maj 1939 (nr 232) stipendier till obemedlade eller mindre bemedlade elever vid vissa lägre lantbruksundervisningsanstalter ävensom till sådan deltagare i fast småbrukarkurs, som är boende så avlägset från den plats, där kursen hålles, att deltagaren icke kan under kursen vistas i sitt hem, och som tillika visar sig vara i behov av dylikt understöd, samt har sin verksamhet vid jordbruk med högst 15 hektar åker.

Här ifrågasvarande bidragsverksamhet motiveras uppenbarligen av det allmännas intresse för att rationella metoder på jordbrukets område skola kunna spridas till så stor del av den inom lantbruket verkande befolkningen som möjligt och att ingen jordbrukare av ekonomiska skäl skall behöva gå miste om en åtminstone nödortftig yrkesutbildning på sitt område.

Enligt vår mening tala liknande skäl för en utvidgning av stipendieverksamheten till ett närliggande undervisningsområde. Som bekant anordna de flesta skogsvårdsstyrelser regelbundet skogsvårdskurser för hemmansägare och deras söner. Dessa kurser, vilka ingå som ett viktigt led i styrelsernas upplysningsverksamhet, äro av olika längd, från några dagar till 1 à 2 månader. De kortare kurserna avse huvudsakligen att väcka deltagarnas intresse och förståelse för värdet av en god skogsvård och ett rationellt tillvaratagande av skogsavkastningen. De något längre kurserna söka därjämte meddela elementära kunskaper om utförandet av enklare skogsvårdsåtgärder, om avverkningssteknik, virkets aptering och vård, virkesmätning samt skogsuppskattning och värdering. Många gånger behandlas på kurserna frågor, som mycket nära anknyta till jordbruket, t. ex. betesproblemet och frågor om lämplig disposition av husbehovsvirket m. m.

Här torde icke behöva närmare utvecklas vilket stort värde dessa kurser ha, icke blott för den enskilde skogsägaren utan även ur allmän synpunkt. En avsevärd del av landets mest välbelägna och produktiva skogsmarker tillhöra bondgårdar och småbruk. Huru dessa skogsarealer och på dem befintligt virkeskapital förvaltas, är därför av stor betydelse för skogsproduktionen inom landet. Det är dessutom av betydelse ur social synpunkt, då de mindre jordbrukens skogsinnehav endast genom rationell skogsvård och skogshushållning kunna bli det stöd för ägaren, som underlättar för honom att framgångsrikt stå emot konjunkturväxlingar av olika slag. Det är därför uppen-

bart ett allmänt intresse att så många som möjligt av de mindre skogsägarna erhålla någon undervisning i skogliga ting. För de flesta torde därvid den enda till buds stående möjligheten vara just skogsvårdsstyrelsernas kurser. Deltagandet i en sådan kurs kan emellertid för mången mindre skogsägare försvåras eller omöjliggöras på grund av de ekonomiska uppoffringar det innebär. Även om kurserna äro avgiftsfria, får deltagaren nämligen vidkännas utgifter för resor, kost och logi samt eventuell ersättningsarbetskraft på sin gård, vilka utgifter kunna uppgå till — med hänsyn till vederbörandes ekonomiska ställning — icke obetydliga belopp.

Starka skäl tala sålunda för att stipendier av statsmedel — liksom nu är fallet beträffande vissa lantbrukskurser — böra kunna utgå till behövande elever vid skogsvårdskurser i avsikt att stimulera till deltagande i dessa. Att för detta ändamål anordna en helt ny bidragsform torde icke vara nödvändigt. Det synes i stället lämpligast att låta dessa stipendier utgå från ovan nämnda anslag. I detta sammanhang kan erinras om 1939 års riksdagsbeslut, att stipendier från anslaget skola kunna utgå även till elever vid trädgårdskurser. Då skogsvårdskurserna närmast överensstämma med de s. k. fasta småbrukskurserna med särskilt antagna elever, böra samma kvalifikations- och bidragsvillkor, som gälla för dessa, tillämpas för eleverna vid skogsvårdskurserna. De uppgifter, som ifråga om bidragsverksamheten till småbrukskurserna åvila hushållningssällskapen, torde ifråga om skogsvårdskurserna lämpligen böra handhas av skogsvårdsstyrelserna. Däremot synes någon ändring av regeln att bidrag beviljas av lantbruksstyrelsen icke vara erforderlig. Den skogliga sakkunskap, som styrelsen kan vara i behov av för slutlig prövning av bidragsärendena, torde lätt kunna erhållas genom samråd med skogsstyrelsen.

Under åberopande av det anförda få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta sådan ändring av bestämmelserna angående understöd av statsmedel åt vissa elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter, att elever vid av skogsvårdsstyrelse anordnad fast skogsvårdskurs bli understödsberättigade på samma villkor, som gälla för deltagare i fast småbrukskurs.

Stockholm den 22 januari 1943.

Ernst V. Staxäng.

T. G. v. Seth.

Gust. E. Andersson
i Södergård.

Lars E. Andersson,
Hedensbyn.

Rudolf Boman.